ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ КИЛУВ КАРОРИ

Бухоро тумани

2024 йил 12 ноябрь

Бухоро туманлараро иқтисодий судининг судьяси Н.Солиев раислигида, судья ёрдамчиси Қ.Қўзиеванинг котибалигида, даъвогар вакили Ў.Хидиров (ишончнома асосида) иштирокида, даъвогар "WBM Romitex" масъулияти чекланган жамияти манфаатида Ўзбекистон Савдо-саноат Палатаси Бухоро вилоят худудий бошқармасининг, жавобгар "Шарифобод-95" фермер хўжалигидан 214.940.881 сўм асосий қарзни ундириш тўгрисидаги даъво аризаси юзасидан қўзғатилган иқтисодий ишни ўз биносида очиқ суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

аниклади:

"WBM Romitex" масъулияти чекланган жамияти (матнда даъвогар деб юритилади) манфаатида Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат Палатаси Бухоро вилоят худудий бошқармаси (матнда палата деб юритилади) судга даъво аризаси билан мурожаат қилиб, жавобгар "Шарифобод-95" фермер хўжалиги (матнда жавобгар деб юритилади)дан 214.940.881 сўм асосий қарзни ҳамда олдиндан тўланган 37.500 сўм почта харажатларини ундиришни сўраган.

Суд мажлисида иштирок этган даъвогар вакили даъво аризасида келтирилган важларини такрорлаб, қарздорликни тўлаб бериш тўғрисида жавобгарга бир неча бор оғзаки огоҳлантиришлар берилганлигини, бироқ қарздорлик бугунги кунгача бартараф этилмаганлигини маълум қилиб, даъво талабини қувватлаб, уни тўлиқ қаноатлантиришни сўради.

Ишни кўриш вақти ва жойи тўғрисида тегишли тартибда хабардор килинган палата, жавобгар суд мажлисига вакил иштирокини таъминламади. Суд, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси (матнда ИПК деб юритилади)нинг 128, 170-моддаларини қўллаб, ишни уларнинг иштирокисиз кўриш мумкин деб хисоблайди.

Суд даъвогар вакилининг тушунтиришларини тинглаб, иш хужжатларини ўрганиб чиқиб, куйидагиларга асосан даъво талабини тўлик каноатлантиришни хамда суд харажатларини жавобгар зиммасига юклашни лозим деб топади.

Суд мухокамаси ва иш хужжатларидан аникланишича, даъвогар (шартнома матнида "Тайёрловчи") ва жавобгар (шартнома матнида "Хўжалик") ўртасида 2022 йил 18 февралда 92-сонли пахта хом ашёси ва уруғлик пахта харид қилиш бўйича контрактация шартномаси тузилган.

Тарафлар ўртасида тузилган контрактация шартномаси шартларига кўра, Хўжалик Тайёрловчига 2022 йилда 138,7 тонна пахта хом ашёси етказиб

бериши, Тайёрловчи эса Хўжаликни сифатли уруғлик билан таъминлаш, махсулотни қабул қилиб олиш ва унинг ҳақини тўлашни ўз зиммасига олган.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 55-моддаси биринчиучинчи қисмларига кўра, ҳар ким ўз ҳуқуқ ва эркинликларини қонунда тақиқланмаган барча усуллар билан ҳимоя қилишга ҳақли.

Хар кимга ўз хукук ва эркинликларини суд орқали химоя қилиш, давлат органларининг хамда бошқа ташкилотларнинг, улар мансабдор шахсларининг қонунга хилоф қарорлари, ҳаракатлари ва ҳаракатсизлиги устидан судга шикоят қилиш ҳуқуқи кафолатланади.

Хар кимга бузилган ҳуқуқ ва эркинликларини тиклаш учун унинг иши қонунда белгиланган муддатларда ваколатли, мустақил ҳамда холис суд томонидан кўриб чиқилиши ҳуқуқи кафолатланади.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 130-моддаси биринчи қисмида Ўзбекистон Республикасида одил судлов фақат суд томонидан амалга оширилиши белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси (матнда ФК деб юритилади) 234-моддаси иккинчи қисмига кўра, мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади.

ФКнинг 236-моддасига кўра мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонунчилик талабларига мувофик, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса — иш муомаласи одатларига ёки одатда кўйиладиган бошка талабларга мувофик лозим даражада бажарилиши керак.

ФК 465-моддасига мувофик, контрактация шартномасига мувофик кишлок хужалиги махсулотини етиштирувчи кишлок хужалиги махсулотини кайта ишлаш ёки сотиш учун бундай махсулотни харид киладиган шахсга — тайёрловчига шартлашилган муддатда топшириш (топшириб туриш) мажбуриятини олади, тайёрловчи эса бу махсулотни кабул килиш (кабул килиб туриш), унинг хакини шартлашилган муддатда муайян бахода тулаш (тулаб туриш) мажбуриятини олади.

Агар ушбу Кодексда бошқача тартиб белгиланган бўлмаса ёки у мажбурият моҳиятидан келиб чиқмаса, контрактация шартномасига нисбатан маҳсулот етказиб бериш шартномаси тўғрисидаги қоидалар, тегишли ҳолларда эса давлат эҳтиёжлари учун товарлар етказиб беришга доир давлат контракти тўғрисидаги қоидалар қўлланади.

Шартноманинг 4.2-бандига кўра, тайёрловчи хўжаликка (уруғлик ҳамда йиғим — терим мавсуми учун керакли моддий-техник русурслар қийматини ҳисобга олган ҳолда) маҳсулот қийматининг 60 фоизи миқдоригача бўнак (аванс) маблағларини ойма-ой тўлаб беради.

Даъво аризаси ва иш хужжатларига кўра, даъвогар жавобгарга 2022 йил учун тўланиши лозим бўлган маблағ ва бошқа моддий бойликларни ажратиб берган, хозирги кунда жавобгарнинг колган жами карздорлиги 214.940.881 сўм асосий карзни ташкил килади. Мазкур карздорликни коплаш хакида юборилган талабнома жавобгар томонидан окибатсиз колдирилган.

Даъвогарнинг даъво аризасида 2024 йил 23 май холатида жавобгарнинг даъвогар олдида (2022 йил давомидаги пахта хосили учун) жами 214.940.881 сўм асосий қарздорлиги мавжудлиги кўрсатилган.

Шу сабабли суд, даъвонинг асосий қарзни ундириш қисмини тўлиқ қаноатлантиришни лозим топди.

ИПК 118-моддасининг биринчи қисмига кўра суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари микдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилади.

"Давлат божи тўғрисида" ги Ўзбекистон Республикаси қонуни билан тасдиқланган "Давлат божи ставкаларининг микдорлари" 2-бандининг "а" кичик бандига кўра мазкур талаб бўйича даъво баҳосининг 2 фоизи микдорида, бирок базавий ҳисоблаш микдорининг бир бараваридан кам бўлмаган микдорда давлат божи тўланиши лозим.

Суд, даъво қаноатлантирилганлиги сабабли суд харажатларини жавобгар зиммасига юклашни лозим топади.

Юқоридагиларга кўра, ИПКнинг 118, 128, 170, 176-179, 180 ва 186моддаларини қўллаб суд,

карор килди:

Даъво аризаси қисман қаноатлантирилсин.

Жавобгар "Шарифобод-95" фермер хўжалигидан даъвогар "WBM Romitex" масъулияти чекланган жамияти фойдасига 214.940.881 сўм асосий қарз ҳамда олдиндан тўланган 37.500 сўм почта харажати ундирилсин.

Даъвонинг қолган қисми қаноатлантиришдан рад қилинсин.

Жавобгар "Шарифобод-95" фермер хўжалигидан Республика бюджетига 4.298.817,62 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргач, ижро варақалари берилсин.

Мазкур ҳал қилув қарори устидан шу суд орқали Бухоро вилоят судига ҳал қилув қарори қабул қилинган кундан эътиборан бир ой ичида апелляция тартибида, ҳал қилув қарори қонуний кучга кирганидан сўнг олти ой муддат ичида кассация тартибида шикояти бериш (протест келтириш) мумкин.

Судья Н.Солиев

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ

(Хулоса қисми)

Бухоро тумани

2024 йил 12 ноябрь

Бухоро туманлараро иктисодий судининг судьяси Н.Солиев раислигида, судья ёрдамчиси Қ.Қўзиеванинг котибалигида, даъвогар вакили Ў.Хидиров (ишончнома асосида) иштирокида, даъвогар "WBM Romitex" масъулияти чекланган жамияти манфаатида Ўзбекистон Савдо-саноат Палатаси Бухоро вилоят худудий бошқармасининг, жавобгар "Шарифобод-95" фермер хўжалигидан 214.940.881 сўм асосий қарзни ундириш тўгрисидаги даъво аризаси юзасидан кўзғатилган иктисодий ишни ўз биносида очиқ суд мажлисида кўриб чикиб, суд,

карор килди:

Даъво аризаси қисман қаноатлантирилсин.

Жавобгар "Шарифобод-95" фермер хўжалигидан даъвогар "WBM Romitex" масъулияти чекланган жамияти фойдасига 214.940.881 сўм асосий қарз ҳамда олдиндан тўланган 37.500 сўм почта харажати ундирилсин.

Даъвонинг қолган қисми қаноатлантиришдан рад қилинсин.

Жавобгар "Шарифобод-95" фермер хўжалигидан Республика бюджетига 4.298.817,62 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргач, ижро варақалари берилсин.

Мазкур ҳал қилув қарори устидан шу суд орқали Бухоро вилоят судига ҳал қилув қарори қабул қилинган кундан эътиборан бир ой ичида апелляция тартибида, ҳал қилув қарори қонуний кучга кирганидан сўнг олти ой муддат ичида кассация тартибида шикояти бериш (протест келтириш) мумкин.

Судья Н.Солиев

